

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine

Posamezni listi dobē se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

C. k. notarji in slovensko uradovanje.

Letošnji „Slov. Gospodar“ šte. 4, ki piše o nekem c. k. notarju na Ptuiju, kateri noče pisati slovenskih zapisnikov, nam je dal napotek sledečim vrstam:

Vsaki, ki hoče biti imenovan c. k. notarjem, mora znati jezik, ki se govori v dotični deželi; v pečatu, kojega rabi c. k. notar, mora se nahajati razun orla, imenovanega ime, c. kr. notar, ime dežele ter sedeža in sicer zadnje troje v deželnem jeziku in če se govori v dotičnem okraju več jezikov, v vseh teh jezikih.

Nobeden c. kr. notar ne sme poslovati in pisem delati gledé opraviť, katera so prepovedana oziroma, katera bi se napravila samo na videz, na kvar postave ali pa, da bi kdo trpel krivično škodo; tudi ne sme poslovati gledé opraviť, ki zadevajo njega, notarja samega, oziroma njega ožjo rodbino.

Če se razun imenovanih kako drugo opravilo, ki spada v delokrog c. k. notarja, njemu izroči, mora se tisto od njega opraviť. Postavno je tudi določeno več opraviť, kakor n. pr. južterne — ženitvene pogodbe — ki se morajo zvršiti v obliki pisma, kojega ne sme nikdo drugi napraviti, kakor c. kr. notar, ker nimajo drugače nobene veljave.

Iz teh kratko navedenih določil, ki se naslanjajo na postavo in sicer na notarski red z dne 25. julija 1871 štv. 75 drž. zak., sledi tole: „Vsak, kdor je kot c. k. notar nameščen na spodnjem Štajarskem, kjer se govori večinoma slovenski in deloma tudi nemški, mora znati slovenski in nemški; vsaki, kateremu je treba kakega opravila pri c. kr. notarju, pa ima pravico zahotevati, da se mu to napravi od notarja tudi slovenski.“

Če bi se temu ustavljal eden ali drugih izmed c. k. notarjev, nameščenih na spodnjem Štajarskem, kolikor ga spada pod c. kr. okrožno sodnijo Celjsko, ima stranka pravico se pritožiti na merodajnem mestu. Pa tudi v sodnij-

skih zadevah, kolikor jih je izročenih c. k. notarjem, ima vsaki, ki je v istih pozvan k c. k. notarju, pravico zahotevati, da se pišejo dotični zapisniki v slovenskem jeziku. Če se kateri, c. k. notar na spodnjem, slovenskem Štajarskem temu ustavlja, treba se je samo pritožiti na merodajnem mestu — in pomagalo bode.

Če bi pa kateri teh notarjev sam izrekel, da ne zna slovenski, mora službo kot c. k. notar zgubiti, ker po postavi ni sposoben za tisto.

V mestih, kjer je več c. kr. notarjev, si lahko pomagamo; treba se je samo izogibati pisaren ali kancelij, kjer nočejo znati slovenski, v krajih pa, kjer je nameščen samo eden c. k. notar, smemo vsled postave zahotevati, da se nam ustreže in delajo slovenska pisma in zapisniki slovenski in mora se nam ustreči.

O c. kr. poštnej hranilnici.

Okoli 100 let je, kar so na Angleškem sprožili misel, naj bi se po posameznih poštah ustanovile hranilnice. To pa zavoljo tega, naj bi ljudstvo dobilo priložnost za varčevanje, ker še je drugih hranilnic bilo skoro toliko, kakor nič. Sprožena misel se je izvršila leta 1861: takrat so Angleži dobili zavod, ki so ga krstili z imenom poštna hranilnica.

Nova vstanova je dobro prospevala, vsled tega so na isto začeli misliti človekoljubi tudi po drugih državah. Na pr. na Taljanskem je poštna hranilnica začela poslovati leta 1876, na Francoskem 1882... Pri nas v Avstriji bile so v tem obziru podobne razmere: prvo hranilnico so na Dunaji osnovali leta 1819, drugo 1820 v Ljubljani, tretjo 1822 v Insbruku na Tirolskem, potem 1825 v Gradcu in v Pragi in leta 1854 je vseh hranilnic bilo še samo 11. Do 1882 je število istih narastlo do 345. Od teh bilo jih je na Štajarskem 47, na slovenskem delu samo 14, in sicer po sledečih krajih: Brežice (od leta 1870), Celje (1865), Cmerek (1859), Konjice (1872), Kozje (1874), Sv. Lenart (1873),

Ljutomer (1874), Maribor (1862), Ormož (1879), Ptuj (1862), Radgona (1862), Rogatec (1875), Slov. Bistrica (1868), Slov. Gradec (1869). Razven teh zavodov so takozvane posojilnice dobili kraji: Ljutomer, Šoštanje, Mozirje, Ormož, Celje, Zalec, Maribor, Sevnica, Ptuj, Konjice, Pišce, Slatina, Makolje. Tudi Laški trg ima svoj denarstveni zavod.

Hranilnice in posojilnice so pa večini ljudstva z dežele precej težko pristopne. Iste se namreč nahajajo dozdej praviloma še samo po mestih in trgih, za deželana dokaj oddaljenih, a za male zneske, ki bi se lahko za nekoliko časa založili v hranilnici, za to se ne splača hoditi daleč. Tem nedostatkom se je v okom prišlo s c. kr. poštno hranilnico. Dotično postavo, ki so jo gospodje poslanci bili v državnem zboru sklenili, so svetli cesar odobrili z lastnoročnim podpisom dne 28. maja 1882. In sedaj hranilnici imajo skoro v vsakej večej fari, če je le tam pošta. Dandanes se namreč denar za varčevanje pobira po cesarstvu pri vsakej pošti. Kar se po posameznih poštah-nabiralnicah skupi, to se vselej sledečega dne o nabranem znesku račun pošlje na Dunaj, kjer se nahaja vodstvo ali c. kr. poštno-hranilnični urad, ki vso zadevo vodi, a spada pod oblast ministra za trgovino.

Poštna hranilnica je začela delovati dne 12. januarja 1883. Nedavno je toraj nastopila šesto leto svojega poslovanja.

Vsaki vložnik, t. j. človek, kateri denar vloži, dobi pri prvokratnem vlaganju posebno knjižico, in sicer brezplačno. Do decembra minolega leta je postava zahtevala, da si smel vlagati le takšne zneske, ki so se dali deliti s 50, na pr. 50 kr., 1 gld. 50 kr., 2 gld., 2 gld. 50 kr. in podobno naprej. V tem obziru je državni zbor lani postavil prenaradil tako, da se sme vložiti vsaki 50 krajcarjev presegaajoči znesek, postavim: 56 kr., ali 2 gld. 18 kr. itd. Tako predelano postavo so cesar potrdili dne 19. novembra 1887. — Lahko se vlagajo tudi majhni zneski po 5 kr., ali v ta namen se rabijo takozvane poštno-hranilnične karte. Tote prav toplo priporočamo vzlasti za rabo otrokom, solarjem, rokodelskim in raznim drugim učenecem. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Rigajski lan.

V zadnji številki „Slov. Gosp.“ priloge prosi častito uredništvo, naj bi se mu o skušnjah z rigajskim lanom poročalo. Naj vzprejme od mene to-le poročilo:

Bilke od omenjenega lana zrastejo polovico višje od našega domačega in pridela se lepo fino predivo, ter je vsega priporočila vre-

den. Napaka pri njem je samo to, da ima le malo semena in je to večkrat le slabo. Tedaj pa je potrebno ga vsako leto iz nova naročiti. Seme se dobi kilogram po 20 kr. pri c. kr. kmetijski družbi v Gradci. Družba ga vsako leto iz Rusovskega dobiva.

Dobro bi bilo, ko bi se pri nas lanoreje bolje poprijeli. Resnica, da stane precej dela, toda iz lepega prediva napravi se kaj močno in izvrstno platno in prihrani zato precej denarja. To pa je znano, da je platno, ki se kupi v štacuni, za kmeta le slaba roba.

Kje se najbolje pozna, če je svinja jikrava?

Večkrat se zaklane svinje na gornje Avstrijsko pošiljajo in navadno jim na tilniku globoko prerežejo, da se pogleda, če ni kje jikrava. Tak prerez pa za oko ni prijeten. Najložje se pozna, če samo jezik prerežeš in ni potreba na tilniku prerezati.

Obirajte gosenično zalego s sadnega drevja!

Lansko leto smo slišali veliko tožeb, da so gosenice na sadnem drevju mnogo škode napravile. Tudi smo videli v nekaterih vaséh meseca maja drevje popolnem golo, ker so gosenice vse cvetje in mlado perje požrle. Kako lahko bi pač bilo temu pomagati, ko bi zalego po drevju in spomladi pobrali in sežgali! Se vé, da če bi samo nekateri obirali, ne bilo bi še mnogo pomagano, temuč to morajo vsi storiti. Imamo postavo, da imajo župani na to delo paziti in nemarneže kaznovati, pa žalibog, da je samo na papirji.

Ako hočeš svoje drevje pred škodljivimi mrčesi zavarovati, moraš v spomladi vso zalego obrati in okoli debla debeli papir v podobi lijaka oviti (glej umni sadjerejec stran 68) in ga namaži večkrat od znotraj z mažo. Le-ta obstoji iz masti ali kolomaza, kateremu se nekaj trpentina in lanenega olja primeša. Z njo se večkrat notranja stran povezi namaže, na kar se žužki in gosenice polovijo.

F. P—k.

Sejmovi. Dne 13. februvarija v Gomilici in v Vidmu. Dne 14. februvarija v Račah, v Sevnici, na Ponikvi, v Brežicah in v Žalci. Dne 15. februvarija v Imenem (za svinje). Dne 16. februvarija v Bučah in na Bregu pri Ptuj. Dne 18. februvarija pri sv. Filipu (za svinje) in v Vozenici.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Občinska volitev.) Dne 12. januarja volil je na slednje 1. razred. V tem imajo Celjani večino, tako da bi vsaka borba od naše strani bila brez uspeha. Računali smo, da bodo nemškutarji v tem razredu postavili za kandidata Stibenegga; kajti

samo v tem razredu so bili gotovi, da bo voljen. V celej občini bil je namreč pred volitvo samo eden klic: Stibenegga ne! Jasno znamenje, kako se je mož s svojim postopanjem in delovanjem vsem kmetom priljubil. Za nemškutarje pa je on potreben, kakor ribi voda. Saj je on tisti, ki je v občini zvonec nosil; kedar je on odprl usta svoje modrosti, bilo je prav rečeno, ostali odborniki njegove stranke so samo prikimali, tako da so imenovali ljudje občinski odbor „Stibeneggov odbor“, in odbornike, ki so pristaši nemškutarske stranke pa „Stibeneggovce“. Začudili smo se toraj, ko smo čitali v Celjski „vahti“, da Stibenegg ni med tistimi, katere hočejo nemškutarji voliti dati v I. razredu. Mislili smo si pa koj, da bo to samo zviijača; da bodo nemškutarji gotovo, če zmagajo v II. razredu, na tihem Stibenegga v I. razredu sopet pobrali in volili. Tako se je tudi zgodilo in Stibenegg je po I. razredu zlezal sopet v odbor. Volitev toraj ni povsem takega izida imela, kakega bi želeli bilo. Vendar pa smemo s to volitvijo biti prav zadovoljni. V II. razredu bode, kakor smo prepričani volitev ovržena, no in potem bo, — upamo — drugače šlo. V III. razredu pa so se naši slovenski kmetje tako vrlo postavili na noge, da je bilo veselje, in smo se prepričali, da je III. razred brez vsakega truda naš, da v tem razredu za nemškutarje in Celjane, ni nobenega upanja več, da bodo še kedaj zmagovali. — Celjani pa so tudi kar strmeli, nad možatim obnašanjem naših kmetov. Med tem, ko so pred tremi leti naše kmete pred volitvijo begali, jim žugali in se sladkali, jim trgali slovenske volilne listke, ter ponujali nemške, ni bilo sedaj kaj takega več videti. Vsak volilec je vedel, za kaj da gre; vsak je že v naprej vedel, kako ima voliti, da bo prav, in njemu in vsem Slovincem na čast. Kakor dobro izurjeni vojaki stopali so na volišče; če je tudi moral kateri dolgo čakati, predno je prišla vrsta na njega, čakal je mirno, ni se umeknil! Pred tremi leti vlovili so nasprotniki pri mnogih slovenskih ženskah po zviijači in goljufiji pooblastila, tako da sta na dan volitve imela nemškutar in pa Slovenec pooblastilo. Sedaj se kaj takega ni več dogodilo. Nemškutarji so sicer tudi letos po dva in dva lazili za pooblastili; ali naše ženske so poznale te ptiče, ter se je mnogokrat dogodilo, da so preveč nadležnim nemškutarjem pokazale tje, kjer je zidar luknjo pustil za vrata. — Le dve ženski, na Pečovniku, so še zgoljufali s pooblastili; pa sta obe prišli potem, ko se jima je jelo dozdevati, da ne bo vse prav, iz lastnega nagiba k narodnemu volilnemu odboru, se pritoževati in vprašati za svet, kaj storiti, rekoč: Midve sve Slovenki, in hočeve ostati Slovenki; nikdar ne bi dali nemškutarjem pooblastila, ko bi nama bili povedali,

za kaj da gre; pa pravili so, da se bo župan volil, in pri tem ženske nimajo nič zraven; „naj torej to podpiševe“. — Ena teh je pravila, da že par noči ni mogla spati od samih skrbi, da ne bi Slovincem kje škode napravila, ker je nemškutarjem nekaj podpisala. — Taka narodna zavednost, ki so jo tukaj pokazale priproste ženkice, mora vsakega rodoljuba silno razveseliti; take ženske osramotijo tiste može, — ki pa ne zaslužijo tega imena — kateri akoravno jim je mati ob zibeli pela slovenske pesmice, akoravno še niti nemški ne vedó, pozabijo svoj rod, onečastijo svoje slovensko ime, in potegnejo ter glasujejo z nemškutarji! — No hva Bogu, takih zaslepljenih kmetov je od dne do dne manje, in upamo, da ne bo več tako dolgo, da se bo zaprl grob pred zadnjim kmetom nemškutarjem v našem kraji! — Od teh slovenskih kmetov bi se celo mi lahko učili, — kar se namreč moškega in neomahljivega vedenja pri volitvi tiče — pravili so nam po volitvi nekateri Celjani. Naši kmetje so na tako priznanje lahko ponosni. Prvokrat so ti Celjani, ki Slovence kaj radi prezirajo in zaničujejo, dobili spoštovanje pred slovenskim kmetom; pa tudi nekaka skrb se jih je polotila. Vsi Celjani skoraj živé jedino le od slovenskega kmeta, s katerim tržujejo. Če se slovenski kmetje s Celjani tako hudo spoprimejo pri volitvah in če vidijo slovenski kmetje povsod in vedno le Celjske meščane in tržane pred svojimi najzagrizenejšimi sovražniki, ali ni lahko mogoče, da bodo ti slovenski kmetje, obrnili hrbet nemškim trgovcem, pekom, krčmarjem, obrtnikom, odvetnikom itd? Marsikateremu Celjanu začel bo potem kruh redek postajati. Zatoraj pa tudi niso letos tako zmagovito kričali nad „nemško zmago“. nego prav ponižni in nekako otožni so pravili v svoji „vahti“, kako lepo bi pač bilo, ko bi se dalo napraviti, da bi oni brez vse težave nadalje gospodarili in vladali po okolici. — Verjamemo, Zadnja volitev in narodna zavest naših vrljih kmetov, ki so jo Celjani opazili, pri tej volitvi, se jim noče nič kaj dopasti. Mi pa rečemo še enkrat: Čast vrlim slovenskim kmetom!

Iz Vipave. (Zima.) Tukaj nismo poznali ne zime, ne mraza, pisal je pred dobrim mesecem eden dopisnikov v „Slovincu“. Pač želel si je marsikak „rovta“, ki je imel najhujšo zimo in mraz: O, da bil bi v Vipavi! Toda, ko bi se mu naenkrat izpolnile želje, iznenaden bi bil! Tudi tukaj ima zima in imela je svojo moč, in to posebno od sv. Tomaža sem, ko je dan na dan razsajala huda burja s snegom; le na sveti dan je nekoliko pojenjala, menda postrašena po svetosti dneva, zato je pa pozneje toliko huje pritiskala in popolnoma ustavila promet. Kar je došlo s pošto „v rajsko dolino“, prihajalo je le po dalnjem ovinku skozi Gorico,

kajti Kras in njegova železnica imela sta tudi svoje božične počitnice. Burja in mraz sta tirjala tudi svojo žrtev. Dne 22. meseca decembra l. leta šel je proti večeru neki „krtačar“ iz Šempetra pri Gorici po cesti od Trga proti Sv. Vidu. Če tudi v najboljših letih, vendar ni bil kos elementarnim silam. Nekako sredi pota pri nekem vozu, iz kojega je voznik konje izpregel, ter jih rešil nazaj v Trg — kajti zaradi burje in zametov ni mogel niti koraka naprej — obstal je, moči so ga zapuščale in kolikor je še mogel klical je na pomoč. Slišali so ga res nekogi Podražani, ki so prihiteli ga rešiti, toda voda je bila prevelika, da biga vsega otrpnenega bili mogli spraviti do kake hiše. Ker so ga morali nesti tedaj po ovinku čez veliki most v Podrago, umrl jim je že med potjo ter bil je ondi pokopan — Imeli smo te dni ene lepe spomladanske dneve, zima in burja sta nekoliko izjenjali, ali pretečeno soboto začelo je zopet z burjo mesti, ter sneži z burjo že tri dni, kedaj bode zopet izjenjalo, ne vem in vé le samo Bog.

Iz Celovške okolice. (Einspieler. †) Dan 16. prosinca je bil, ne le za koroške Slovence, marveč za celo Slovenijo žalosten dan. Umrli so prvobornik, oče, prvak Slovencev, prečast. g. msgr. Andrej Einspieler. Zastokala je cela Slovenija. K pogrebu dne 18. prosinca hiteli smo tudi iz našega kraja, da vzamemo slovo od predragih ostankov preblagega nam dobrotnika. Mrtvaški oder in truga v črno prepreženej sobi sta bila priprosta. Tem dragocenejši pa so bili mnogoštevilni venci z napisi na trakovih. Velikanskega, že popisanege pogrebnege sprevoda, vdeležilo se je več deputacij iz raznih mest slovenskih, in množica naroda slovenskega, razna društva in korporacije, udje koroškega deželnege zboru, mnogo visokih dostojanstvenikov, in poleg tega še nekaj nemškega ljudstva, hvaležno spominjajoč se istotako Nemcem skazanih dobrot in spoznavajoč zasluge ranjcega. Na Celovškem pokopališču v Sent-Rupertu položili smo v grob truplo le prezgodaj nam umrlega dobrotnika. Naj počivajo v miru! — Ali smo pa položili z njimi vred v grob tudi njihove ideje, dela in namene in mišljenje njihovo, kakor so morda pričakovali nekateri? Nikakor ne! Pri grobu umrlega očeta spoznavali so se bratje Slovenci. Dali so si obljubo skrbno hraniti v zvestem srcu besede in spomine rajnega, in zvesto posnemati izglede njegove. Storili so prisego, ne za las odjenjati od stopinj rajnega in z združenimi moči delati za namen, ki ga je imel on vedno pred očmi, po geslu njegovem: vse za vero, dom in cesarja. In zraven sebe videli so, stati svoje miroljubne sosede, poštene Nemce, kateri odobravajo delovanje pokojnega. Torej Andrejeva setev se je dobro vkoreninila. Smrt

našega Andreja naredila je zares grozno plino med narodom, pa obupati ne smemo. Podajmo si roke, bodimo složni in pomagano nam bode. Nasprotnikom rajnega pa kličemo: položite svoje hudobno orožje, s katerim ste napadali njega in nas, in ne le ob odprtej trugi njegovej, h čemur vas je prisililo spoznanje, ampak položite ga za vselej, in miroljubni duh Andreja bo prebival med Nemci in Slovenci, proseč od Boga, srečo in blagoslov, vsem narodom cele Avstrije, za koje blagor je nevmorno deloval vse svoje življenje. Pogreba se je vdeležilo iz naše občine precejšnje število posestnikov, med njimi dva občinska odbornika in prvi občinski svetovalec. In mnogo jih je obžalovalo, da niso mogli ob pravem času izvedeti za čas pogreba.

Sv. Martin pri Vurbergu. (Pogreb.) Na praznik sv. Neže smo pri nas imeli prežalostni den. Pokopali smo svojega pastirja, recimo — svojega očeta, preljubega našega župnika, veleč. g. Matijo Pauša. Po kratki boleznici so umrli za pljučnim vnetjem. Radi so pravili: če se meni enkrat pljuča vnamejo, potem je po meni djano, — in res je bilo tako. Dasiravno je Drava srež in led vozila, se je vendar petnajst čč. gg. duhovnikov vdeležilo pogreba. Kakor smo vsi župljani pričakovali, so stopili preč. g. kanonik dr. J. Križanič, nekdanji kaplan ranjcega, na pridiznico in so prisrčno jemali slovo od rajnega gospoda. Rekli so, da so rajni imeli vero sv. Petra in ljubezen sv. Pavla, in mi ovčice smo jim rade pritrdile. „V sredo 18. januarija smo v Mariboru obhajali veseli jubilej našega prevzvišenega kneza in škofa“, tako so g. korar govorili. „Čakali smo in gledali, od katere strani da pridejo g. župnik Pauša. Toda od nikod jih ni bilo. Jim se je mudilo na drugo gostijo, povabil jih je prav tisto uro, najvišji pastir Jezus na — nebeško gostijo“. Veleč. g. kanonik so služili tudi črno sv. mešo in vodili sprevod. — Kedar bodo pri sv. Martinu zopet kaki Pauša umrli, bode zopet tako velikansk sprevod, prej pa nikdar. Počivajte v miru, preblagi pastir!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V petek, dne 3. febr. je imel uradni list na Dunaji, „Wien. Zeit.“, na čelu določbe, po katerih ste si bili Avstrija in Nemčija dne 7. oktobra 1879 podali roke v „večno zvezo“. Cesarja Franc Jožef in Viljem obljubila sta si v njej slovesno, da meri pogodba le na to, naj se ohrani mir v Evropi. Ako pa napade katero teh držav Rusija, tedaj ste si dolžni druga drugi priti na pomoč z vso vojsko in miru ne sklene nobena brez druge. Isti pogoji veljajo tudi zvezi, ki ste jo obe državi lani med seboj sklenili. Zakaj pa se razglauje sedaj ta zveza? Da ne brez uzroka,

to je gotovo, vse drugo še ni jasno, vsekako pa je to migljaj blizo, da z mečem — V državnem zboru je sedaj v razpravi davek na sladkor; za § 27, kakor ga predlaga vlada, hodilo je trdo in so jo Poljaki potegnili z nemškimi liberalci, toda samo na oko ter še je obveljalo vladi za 7 glasov. Ni dvoma, da obvelja vladi še tudi v ostalih točkah postave. — Verska šola, na katero meri predlog princa Liechtensteina, vzbuja na vseh straneh hrup, kar je liberalno ali vsaj cika na liberalno stran, upije zoper predlog, konservativci in poprek, komur še vera ni deveta briga, njemu pride prav po volji. Se ve, da se hrup liberalcev sliši bolj, prav, kakor da bijó po praznem sodu. — Postave zoper pijančevanje ne mara obrtnijski odsek vzeti v preudarek, dobi jo tedaj kak drug odsek v roke. — Kolikor se sliši, dobiva po nemški strani naše, štaj. dežele, prošnja za versko šolo obilo podpisov od zavednih kmetov, po mestih pa žal, da ni tako. — Na Koroškem je vsled smrti msgr. Einspielerja prazno mesto poslanca v dež. zbor. Nemški liberalci so na to že opomenili, ko je bil ranjci gospod še skorej topel ter so pokazali na g. kan. dr. V. Nemca, češ: tega si bodo Slovenci želeli za poslanca. Mi ne mislimo, da bi ne bilo to mogoče, a to vemo, da svoje želje Slovenci nemškim liberalcem ne bodo obesili na nos. To še tem manj, saj že težko čaka liberalno časništvo, da plane na moža, ki misli zasesti mesto pokoja. Einspielerja. — V Beljaku so postavili novo kosarno za konjike in spomladi še začno zidati drugo, za pešce. — V Ljubljani nabira „pisateljsko društvo“ za spomenik pok. Fr. Levstika. — Osepnice še ni konec v Ljubljani, vendar pa ne mré vsled njih večje število ljudi. — Ljubljanska čitalnica ima naročenih 21 časopisov, se ve, da slovenskih, ki se pečajo s politiko, ne manjka nobeden. Ali je tudi pri drugih, vsaj večjih čitalnicah tako? — Učnina je lani vrgla s kranjskih gimnazij 19.147 gl. Blizu za 7 tisoč več, kakor prejšnje leto. To je storilo vzvišanje, ki ji ga je nastavlil minister za uk in bogočastje. — Slovenci na Primorju mislijo si postaviti „Narodni dom“ v Gorici. To bi bilo gotovo veselo in je upanje, da bode iz te misli še prej ali slej resnica. — Voda iz Soče, reke, ki teče mimo Gorice, se ne pripróča za pitno vodo, v njej je bojda veliko nesnage. — Obč. svet v Trstu nima srca do slov. okoličanov in vsiljuje jim za to, kar le more, lahone za župane ali capo di villa. Na srečo pa so okoličani že dovolj zavedni ter jih tudi to ne vžene. — Mesto Zagreb vzame blizu 2 milijona na posodo, da si sezida novih šolskih in vojaških poslopij. — Tudi ogerska vlada prireja novo postavo za davek na špirit — na tisti „duh“, ki daje vkup z vodo „žganje nove šege“. Bog ji daj srečo!

Vunanje države. Dne 1. februarija je bilo 300 irskih mož pri sv. Očetu v Rimu. Vzprejeli so jih kaj ljubeznjivo ter so jim rekli, da bodo zagovarjali njih pravice nasproti anglijski vladi. — Kakor je znano, biva tudi Italija v zvezi z Nemčijo in Avstrijo. Nekaterim pa to ni po volji ter prejmo sem ter tje ministra Crispija hudo za voljo te zveze, toda le-ta jim daje „sladke“ besede in vse je v redu. Na mejo postavi pa Italija le 300.000 mož, če napové Francija Nemčiji vojsko in ravno toliko Nemčija, ako se sprimate Italija in Francija. — Iz Španije pošlje „družba pisateljev“ najboljše spise sv. Očetu v Rim ter se zaveže, da ne piše poslej noben njenih udov kaj, kar se ne strinja z nauki sv. cerkve. To je pač lepa obljuba, potrebna pa je pri pisateljih še marsikje drugje. — Francija gleda jezno na Italijo ter noče skleniti z njo nove trgovinske pogodbe, dokler ostane Crispi na krmilu. Uzroka ima pač dovolj za to. Francija nima žive duše, da ji pomaga, ako se zaplete v vojsko; se vé, da je to britko, toda kdo naj zaupa možem, ki imajo tam vlado v rokah? V republiki še je pač vse nekam negotovo. — V ponedeljek, dne 6. februarija, prišel je knez Bismarck v nemški drž. zbor ter je povedal, zakaj je treba Nemčiji posojila za vojaštvo. Govoril je mož dolgo in poslanci so le pili njegove besede va-se, toda na koncu le niso vedeli, kaj je izrekel gledé vojske. In prav to bili bi radi izvedeli, posojilo pa so mu dovolili, ne da bi se bilo kaj oporeklo. — Ruski car je v stiski; sam ni za vojsko, njegovo vojaštvo pa je za njo, enako tudi veliko plemenitašev. Sedaj bode se mu odločiti, kajti razglas pogodbe med Nemčijo in Avstrijo mu velja, skorej lahko rečemo, za migljaj, naj se odloči, kaj hoče. Vojska bode mu z Nemčijo in Avstrijo vkup, nikakor pa samo z eno. — Posojilo 300 milijonov dobode Rusija v Belgiji, ravno tam se pogaja sedaj z nekim društvom, naj si napravi fabriko za orožje na Ruskem. Ko 20 let mine, odkupi pa mu jo Rusija. — Stourdza, minister male Rumunije, je bil v Berlinu in na Dunaji. Kar je ondi poizvedel, to je bilo se vé, da za malo Rumunijo veselo, nihče je ne misli prepustiti Rusiji na razpolaganje. — Drugače pa se godi princu Ferdinandu v Bolgariji. Kaj mu pomaga, če si pridobiva srca ljudstva, ako pa ne zna, doklej ga še pusté tuje vlade na miru? — V Srbiji ima radikalna stranka ljudstvo za seboj in torej ga lahko pokliče iz nova na volišče; sedaj še tem lažje, ker so nje možje na krmilu vlade. — Turčija je v hudi zadregi, ker ne more plačati dolga Rusiji. Sultan se boji, da zasede Rusija Erzerum, če ji ne spravi k malu denarja. To pa bi bil rubež, tega pa še vendar-le ne mara sultan! — Da so bila poročila Italijanov o njih zmagah v Abesiniji

kriva, to je človek lahko naprej ugenil, sedaj pa še lahko pristavimo, da pride italijanska vojska nazaj, morebiti že k malu, ne, da ji je bilo treba seči po meč. Ne, „korajže“ ni v srcu Italijana!

Za poduk in kratek čas.

Štirinajst dni širom sveta.

(Dalje.)

Moral bi še vam nekaj povedati o lepoti in krasoti zaklada česke krone, in o dragocenosti zaklada stolne cerkve; pa vam povem, da se za take reči nič ne morem navdušiti, ki se v zaklenjenih shrambah porivajo. Prerevni je blišč zlata, če si ravnokar gledal zlato zarjo, in vsi biseri so temni, če se v juterni rosi solnce ogleduje. Smo pač pozemeljski otroci: svetli krajcar občudujemo, pred bleskom zatega solnca pa si oči z roko zakrivamo, da ga ne vidimo.

Sobane v kraljevem dvoru so prelepe. To bi vsak človek rekel, kateri jih je videl; toda jaz se tudi njim nisem nič posebno čudil: ko pa nikdo v njih ne stanuje. Star grad in pa — kostenjak, v katerem strahovi vladajo, to je eno in isto: telo brez duše. Posebno pa ne maram soban, katerih stene so samo ogledalo. Ogledalo je namreč živa podoba zapeljivega sveta. Tvoje levo oko je v ogledalu desno, in tvoja desna roka je v ogledalu leva; ravno tako, če svet pravi: „Tukaj je Kristus, — ne verjamite“, — tam ga prav gotovo ni.

V drugem nadstropji kraljevskega grada me je jako zanimala „Česka pisarna“, iz katere so uporniki l. 1618 skozi okno pognali dva svetovalca in pisarja 16 metrov globoko, ki pa čudovito niso druge škode trpeli, kakor da jim je strah pete nabrusil, da so jih prej ko slej odnesli.

Ko korakam doli po bregu proti mestu dohajam in srečavam cele šoke mladih deklet, ki so komaj šoli odrastle, a so že dirjale v tovarne delat. Bile so priprosto a spodobno oblečene. Usmilile so se mi, ker so bile vse bledega, navduhljega lica. Lehko, da jim ne cvetó rože na licu, ker leto in dan v temnih prostorih delajo, kamor solnce nikdar ne prisije. Vendar moram reči, da so mi bila ponižna ta dekleta jako všeč, ker se živijo od dela svojih rok. Gotovo je taka mlada delavkinja bolj plemenita, kakor našopirjena gospodičina, katera ne vé, iz česa živi, ki zjutraj do devetih spi in kavo v posteljo dobi, se komaj do desetih zdeva raz blazine, potem pa do ednajstih zeva in se pičlo do poludne toliko obleče, da ne pride razgaljena k mizi.

Ob dvanajstih greva pred mestjansko hišo stat, da si ogledava slovečo uro na mestjan-

skem stolpu. Ko ura bije dvanajst, odpreta se dve okni nad uro, in prikaže se zaporedoma dvanajst apostolov, ki korakajo drug za drugim mimo oken, in vsak pogleda oestro in resnobno skoz okno doli na ljudi, katerih kar mrgoli na ulici, in ki imajo vse drugo v mislih, le nebeškega kraljestva ne. Meni se je zdelo, kakor bi apostoli pridigali: „Bratje Čehi in vidva Slovence, ki se tukaj po Českem klatita, samo eno je potrebno.“ Za apostoli pride Jezus in nas blagoslovi ter opominja: „Iščite najpred božje kraljestvo, vse drugo vam bo pridrženo“.

Poleg ure stoji smrt s koso, ki nekemu človeku, ki poleg nje stoji, oznanja, da je zdaj za njega amen. Pravijo, da je ta človek žid, ki bi se rad za polno vrečo denarja s smrtjo pogodil, toda smrt ne privoli in se ne da podmititi. Vrh kazalcev stoji petelin, ki po vsaki uri zažmeri in zapoje: „kikiriki!“ Petelin ne vé, kaj poje, a vendar je petelinova pesem za nas tudi pomenljiva: „Čujte tedaj, ker ne veste, kedaj Gospod pride; zvečer ali o polnoči, ali o petelinovem petji ali zjutraj.“

Smešnica 6. Pri sodnji se izgodi marsikaj. Tako je stal kedaj Jemač, znan zmikavec, pred sodnikom ter se je prav debelo zagovarjal. Sodnika prime nevolja ter mu reče nekako v jezi: „Kaj, še sirovi mi bote? Mar ne veste, da ste pri sodnji, na tožnji klopi? Še eno tako besedo, pa vam brž pokažem, kje so vrata“. — „Prav“, seže mu Jemač v besedo, „prav, zlahtni gospod, prav bode tako. Čisto po moji želji bode, saj rad pojdem“.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Nj. veličanstvo, svitli cesar je podaril 5000 gld. za stradajoče Furlane na Primorji.

(Vabilo) k izrednemu občnemu zboru „kattoliškega podp. društva“ v Celji, ki se bo vršil v nedeljo dne 12. februarja t. l. točno ob 3. uri popoldne v gostilni pri „Slonu“. Dnevni red: 1. Nasvet odbora, naj se društvena pravila spremenijo v tem smislu, da bo v prihodnje „kat. podpor. društvo“ moglo podpirati tudi drugod po lavantinski vladikovini deklishe šole šolskih sester. 2. Nasveti. Po občnem zboru tombola na korist ubožnim šolskim otrokom, ako dojde vladno dovoljenje. K obilni vdeležbi vabi Odbor.

(Zabava.) Podružnica sv. Cirila in Metod v Lehnu bode imela v nedeljo dne 12. t. m. v gostilni g. Jože Grubelnika letno zborovanje, račun, volitev načelnštva in potem veselico z godbo in plesom. Vsi udje so prošeni, da se te veselice zanesljivo vdeležijo. Le z združenimi močmi zamore naša podružnica svoj blagi namen doseči.

(Imenovanje.) Vlč g. dr. M. Napotnik, c. kr. dvorni kaplan, kn. šk. duh. svetovalec in vodja na višjem učilišči za bogoslovje na Dunaji, prejel je naslov kn. šk. konsist. svetovaleca lav. škofije.

(Vodnik) Slov. čitalnica v Mariboru je imela v nedeljo, dne 5. februarija, spomin V. Vodnika. Ves bogati vzpored se je izvršil lepo. Izlasti pa je še spomina vreden slavnostni govor g. Gabr. Majcena, učitelja na slov. šoli v Mariboru, pa tudi petje je bilo izredno.

(Učiteljsko društvo.) Na povabilo g. Iv. Kelca, učitelja v Novištifti, sešli so se gg. učitelji okraja Gornji Grad, mnogobrojno k ustanovitvi učit. društva za ta okraj. V začasni odbor, ki ima vse potrebno ukreniti, da se društvo kmalu stalno vstanovi, bili so voljeni ti-le gospodje: Ivan Kelc, predsednik, Peter Wudler, podpredsednik, Matej Dedič, tajnik, Jože Tičar in Matevž Spende, odbornika. Želimo mlademu društvu krepkega in vspešnega napredka v vsakem oziru!

(Vabilo) k veselici, koja se priredi na pustni torek v Mozirji. Spored: Ob 1/2 1. uri popoldne spreved mask po trgu; ob 1/2 2. uri izlet mask na Rečico; ob 6. uri zvečer veselica pri g. J. Goričarju. Tuji gosti dobro došli. Odbor.

(Popravek) V zadnjem listu v dopisu iz „Celjske okolice“ vrinila se je neljuba pomota. V tem dopisu stoji namreč: Juri Planušek „rihtar“ naroden se je spoznalo, da „rihtar“ ne sme voliti. Glasiti se pa mora: „Juri Planušek, kot „rihtar“ komune ali gmajšine Levške, je volil za nemškutarje; ko je pa bil pred tremi leti „rihtar“ naroden ter hotel narodno voliti, tedaj se je spoznalo, da „rihtar“ ne sme voliti za komuno“.

(Nov kolek.) S prihodnjim mesecem stopi nov kolek ali štempelj v življenje, samo za časnike ostane mu dosedanja oblika. Stari kolek ostane še v veljavi samo do konca meseca aprila. Oblika je pri novem koleku pa tudi le v barvi in v številki (1888) nova.

(Tat v cerkvi.) V cerkev čč. oo. frančiškanov v Mariboru je prišel v noči 7. januarija neznani tat skozi okno. Tu je poskušal vlomiti v škrinjice za milodare, toda ni imel sreče. Za to pa je stopil v žagred ter je od tam nekaj oblačila postrežčkov odnesel.

(Predpust) Da živimo v predpustu ali kakor pravi Mariborski mestjan, če govori slovenski, v „fašenku“, za to imamo najbolje znamenje v zabavah, na plesiščih in pa v protestih, ki se sklepajo sedaj v mestnih obč. zborih zoper predlog princa Liechtensteina ali, kar je tisto, zoper versko šolo. Možje, ki so zoper le-ta predlog, sto na eno stavimo, da ga še niso brali, kamo li da bi se prepričali, kaj da hoče. Razumé se pa samo po sebi, da že obč.

zastop v Mariboru ne manjka v vrsti onih, ki gredo tudi v tem z nemškim liberalizmom. „Oj ti predpust preljudi!“

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) darovali so: č. g. Fel. Kramberger, korar v Voravi 2 fl. 75 kr., g. Karl Ljubec, davk. nadzornik 4 fl., g. dr. Drag. Prus, zdravnik v Konjicah 5 fl., gosp. Jož. Wurzer, mesar v Mariboru 5 fl. Bog plati!

(Šola.) Kaj stori mesto Dunaj za svoje šole, kaže najbolj ogromna svota denarja, ki ga izdaje na leto za-nje. V šolo pa hodi 84.000 otrok in za 114 ljudskih šol, ki vzprejemajo te otroke, šteje mesto vsako leto 4,604.160 gld.

(Žganje.) J. Andraž, posestnik v Loncovi vesi, župnije sv. Vida pri Ptuju, je dne 26. januarija na poti domov zmrznil. Bil se je žganja prenapil in je gredoč padel, pa v snegu na večno zaspal. Oj ti nesrečno žganje!

(Duh. spremembe.) Č. g. Jože Črnko, provizor pri sv. Lovrencu v Vuhredu, postal je župnik na isti župniji.

Listič uredništva: Č. g. J. K.: Žal, da še dnes Vaš dopis ni našel prostora. — G. A. V. na K.: Velja isto. — G. F.—i: Pride v svojem času. — G. N. F.: Kakor pride, tako prejde. — G. Š. K., kmetu v Št.: Nič ne dé, pilo imamo že mi k redu. — G. A. N. v C.: Povejte možu v lice, kar mu dohaja, naš list pa ne mara tacih prepirov.

Loterijne številke:

V Gradcu 4. februarija 1888: 39, 30, 55, 36, 45
Na Dunaju „ „ 66, 8, 3, 82, 86

Nov harmonij

prodamo. Kdo? To pové upravništvo „Slov. Gospodarja“. 1—3

Oznanilo.

Na znanje se daje, da se v Framu že pri Tomaz Krajncu, p. d. Maleču olje dela. Prosi se za obilno obiskovanje.

Gospodinja in kuharica

želi službo v farovžu ali na drugem malem gospodarstvu. Več se pismeno izvé pri Ivani Altman, private Münzgrabenstrasse št. 80 v Gradci. 1—2

Službo išče izurjen organist in cerkovnik, kateri je 3 leta Cecilijino šolo v Ljubljani obiskoval in jo z dobrim vspehom dovršil. Dosedajno službo, koja je že več let opravljal želi spremeniti. Pojasnila daje uredništvo „Slov. Gosp.“ 2-3

Krma konjska in živinska
na prodaj. Kje? se zvé pri
opravništvu „Slov. Gosp.“

Mlad človek

z dežele, zdrav, krepek 27 let star, neoženjen, dobro izurjen v pisavi in branji slovenskega in nemškega jezika, izurjen tudi v gospodarskem in sadjarskem oziru, želi stopiti v službo za pomočnika pri kakem grajščinskem oskrbništvu, (ako treba vložiti tudi kavicijo) ali pa za pisarja pri kakem slov. narodnem advokatu. Ponudbe naj se pošiljajo uredništvu „Slov. Gosdodarja“. 1—3

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrove, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehuru, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabasanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jaternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rúdečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavrtku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomnjeno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmid; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradec: A. Nedved. 13—52

Dupavski oves za setev,

staro potrjen, večkrat odlikovan, od dež. vzboljšavnega svéta posebej priporočen, izvrsten, rano zrel, 55 kilogr. 1 hkl. težek, izvirne setve samo pri grof **Zedtwitz-ovem oskrbništvu v Duppavi na Českem.** Cena za 1 hektol. brez žaklja **5 gld.** a. v. 2-2

J. C. Juvančič,

posestnik vinogradov na Bizeljskem, vinotržec v Ljubljani
priporoča **Istrijska in Dalmatinska črna vina**, po 18 do 24 kr. in garantira za naravno barvo in vrsto. Za mešanje s kislim vinom in barvanje posebno ugaja.

☛ Pokušnje nad 56 litrov po povzetju. ☛ 9-10

☛ Nove izdaje! ☛

Nastopne molitvene in poučne knjige so izšle v novih izdajah, in sicer:

Sv. Alojzij, ali šestnedelna pobožnost v čast sv. Alojzija. Pridjane so molitve za občno službo Božjo in življenje sv. Stanislava Kostka. Spisal V. Lah. — V. natis. V polusnje vezana z marmornatim obrezkom 45 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom 60 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 80 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 10 kr.

Getzemani in Golgata, šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti. Bukve premišljevanja in molitve k časti britkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po premišljevanju pobožne nune Ane Katarine Emerih in po spisih najimenitnejših častilcev presvetega trpljenja našega Zveličarja. Spisal J. Volčič. — IV. natis. V polusnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld. 10 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld. 30 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 70 kr.

Naša ljuba Gospa, Presvetega Srca. Poučivne in molitvene bukve častilcem Matere Božje. Iz nemškega posnel Janez Volčič. — III. natis. V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 30 kr.

Sveta ura moliti Jezusa v Zakramentu ljubezni Božje ali: Obiskovanje presvetega Rešnjega Telesa in počestevanje vselej neomadežane Device Marije, za vse dni v mesecu poleg sv. Alfonza Ligvorijana. Spisal Janez Volčič. — V. natis. **I. Izdaja brez bratovščinske pobožnosti.** V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 25 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 50 kr. — **II. Izdaja z bratovščinsko pobožnostjo.** V usnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 40 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 80 kr.

Te knjige se dobivajo v navedenih platnicah in po imenovanih cenah, pa tudi lepše vezane pri podpisnem in v vseh bukvarnah.

☛ **Cenik vseh mojih mašnih in poučnih knjig pošljem gratis po naročbi.**

☛ **Vse moje molitvene knjige so od Ljubljanskega knezoškofjstva dovoljene.**

Mat. Gerber, Ljubljana,
(Josip C. Gerber),

založna trgovina s papirjem in knjigoveznicjo.

NB. Pri poštnih pošiljtvah se plača od vsake knjige po 10 kr. več. 3-6

Cerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 6. šte. „Slov. Gospodarja“.

1888.

9. februarija.

2.

Zlata maša sv. Očeta v Rimu.

(Dalje.)

Prava cerkev pa mora biti tudi edina, vesoljna in apostolska. Kako pa bo edina v veri in pokorščini, ako nima vrhovnega učnika in sodnika v veri, in to je nezmotljivi papež, glavar sv. cerkve? Kako bo vesoljna, ako nima središča in oblasti, katera ni omejena po času in prostoru: to je zopet rimski papež, skrivnostno srce katoliške cerkve. Kako bo apostolska, ako njen poglavar ni naslednik svetega Petra, ki je bil prvak med apostelji, to je prvi papež, od katerega je že po natornem pravu prešla vsa oblast na naslednika. Torej brez papeštva cerkev nima znamenj prave cerkve, to je, ni Kristusova cerkev. Kakor je za vso cerkev papeštvo bistveno in potrebno, tako je tudi za posamezne primerno in koristno. Za slehernega je namreč to najgotovješe znamenje in najkrajši pot spoznati, ali je ud prave cerkve ali ne: da je v zvezi in edinosti s sv. Očetom. Nasproti pa ni in ne more biti ud Kristusove cerkve, kdor taji ali zavrže božjo veljavo cerkvenega prvaštva, ker ima ta resnica ravno to veljavo, kakor druge krščanske resnice.

V tem oziru mora biti vsak verni kristijan ultramontanec, odločen katoličan, da se drži vere rimskega papeža, ki prebiva v Rimu unstran naših gorá (ultra montes), in priznava njihovo vrhovno oblast. Tudi tu velja Gospodova beseda: „Kdor ni z menoj, on je zoper mene“, saj Kristus ni razdeljen, tudi njegova cerkev je brez ločin ali strank, kakor je bilo brez šiva vrhnje oblačilo Gospodovo.

Ravno to jasno uči in kaže cerkvena zgodovina, da papeštvo v resnici spada k bistvu katoliške cerkve; kajti zgodovina vesoljne cerkve in papeštvo je v tesni zvezi, neločljiva, večinoma identična. Papeži so bili ob vseh časih poglavitni živelj pri razširjanji svete vere, pri obsodbi krivovercev, pri vredovanji javne službe, cerkvenih redov in obredov, in sploh pri vsem vladanji sv. cerkve, in tako cerkvena zgodovina potrди, da se papeštvo in cerkev ne dá ločiti.

Še krajše potrди to zgodovina občnih cerkvenih zborov od prvega Nicejskega v četrtem veku, do zadnjega Vatikanskega v naši dóbi, v katerih so se obravnavala najvažnejša verska in obredna vprašanja veljavna za vso cerkev. Te zборе so redno sklicevali in jim predsedovali papeži ali njih poslanci, in so imeli odlo-

čilno besedo ali sodbo v vesoljni cerkvi le tisti zbori za občne in nezmotljive v verskih rečéh, katere so papeži potrdili.

Ravno ti cerkveni občni zbori so pa tudi sami slovesno izrazili veljavo in potrebo cerkvenega prvaštva, da je namreč pogoja edinosti in papež oče in učenik vseh vernih. Čez 600 vzhodnih škofov je leta 451 v Kalcedonskem zboru soglasno sprejelo versko določilo papeža Leona I. in navdušeno klicalo: Peter je po Leonu govoril! In v Florenskem zboru zjediniли so se vzhodni in zahodni očetje, da je rimski papež namestnik Kristusov, oče in učenik vseh vernih, ter mu je dana od Gospoda popolna oblast, pasti, vladati in voditi vesoljno cerkev.

Tako vsa osnova in zgodovina katoliške cerkve odločno in jasno priča, da spada papeštvo k bistvu katoliške cerkve. Vedno resnične so besede sv. Ambroža: Kjer je Peter, tam je cerkev, to je, kjer je naslednik sv. Petra glavar, tam je prava cerkev. Brez prvaštva bi bila cerkev nesmisel, nemogoča; propadla in razpadla bi v razna verstva, v nasprotne stranke, te pa bi le malo časa životarile in preminole, kakor nam to živo priča ne le zgodovina nekdanjih krivoverstev, temveč tudi pogled na sedanje luteranstvo in razkolništvo, ki vedno razpada in se cepi v nove stranke ali ločine, samo pa hira brez blažilne moči in životari le po državni pomoči in milosti.

(Konec prih.)

Potovanje v Rim.

Onim romarjem, ki ne morejo rabiti nemških potopisnih knjig, utegne biti ustrezno z naslednjimi opombicami zastran glavnih cerkev.

Loretto. Loretto je dve postaji niže Ankone. Tukaj je sloveča božja pot Marije Lavretanske, tukaj je hišica Matere božje, katero so angelji l. 1294 iz Nazareta semkaj prenesli, in stoji v sredi velike cerkve.

Rim Tukaj ste dve nemški cerkvi z nemškimi duhovniki: Anima (Via dell' Anima) in Campo Santo (al Vaticano). Pa tudi slovenski duhovniki so najti v vstavu sv. Hieronima (S. Hieronimo), in v Al' Anima.

Sedem glavnih cerkev, katere romarji navadno obiskujejo, je dobro znati:

1. Cerkev sv. Petra, največa cerkev na svetu. Tukaj je hranjena polovica teles sv.

apostolov Petra in Pavla, druga polovica se hrani v cerkvi sv. Pavla. Mnogo sv. papežev in cerkvenih učenikov je tukaj v počeščenje izpostavljenih: sv. ap. Simon in Juda, sv. Jeronim, sv. Gregor Nazianski, Bazilij, Leo veliki, Krizostom itd.

2. S. Paolo, cerkev sv. Pavla, katera je l. 1823 pogorela in od papeža Pija IX. bila zopet pozidana. Tukaj je storil Ignacij Lojola s svojimi tovariši slovesne obljube: tukaj je bila verska resnica brezmadežnega spočetja blažene device Marije po sv. Očetu Piju IX. l. 1854 slovesno proglašena.

3. S. Sebastiano fuori le mura. Sv. Sebastijan je na stranskem altarju pokopan in cerkev stoji na katakombah, podzemeljskih grobih, kjer so bili prvi kristijani pokopani in v katere se pride po stopnicah. Prepovedano je tudi pod največimi kaznimi, kaki kamček ali kaj prsti vzeti s seboj. Na nekem altarju je kamen, v katerem je sled Zveličarjev vtisnjen videti.

4. S. Giovanni in Laterano. Ta je najstarejša cerkev v Rimu, prestolnica papežev, in mati vseh cerkev krščanskega sveta. Na velikem altarju ste hranjeni glavi sv. ap. Petra in Pavla. Tukaj se hrani tudi miza poslednje večerje. V bližini je Scala santa, stopnice, po katerih je Zveličar k Pilatu šel, te stopnice se klečé obiščejo.

5. S. Croce Gerusalemme tukaj je položila sv. Helena sv. križ, na katerem je Kristus trpel, en kos je še sedaj tukaj videti, potem en žrebelj in en trn iz trnjeve krone in druge svetinje.

6. S. Lorenzo fuori le mura. V tej starinski cerkvi so pokopana trupla sv. mučnikov, sv. Lovrenca in sv. Štefana. V spodnji cerkvi je grob Pija IX., poleg pa pokopališče rimsko.

7. S. Maria Maggiore. Prva cerkev Matere božje — Marija snežna —, tukaj so ostanki jaslje Gospodovih, trupla sv. ap. Matavža in sv. Lukeža. Podoba Matere božje snežne je baje sv. Lukež slikal.

V bližini je cerkev S. Prassede, kjer je steber bičanja, in S. Alfonso, kjer se vidi podoba Matere božje vedne pomoči.

Katoliška cerkev na Kitajskem.

V drugi prošnji Očenaša prosimo, naj bi Bog svoje vidno kraljestvo na zemlji, t. j. katoliško cerkev razširil, kraljestvo huđega duha t. j. nevero pa razdjal. Da Bog svoje kraljestvo na zemlji širi, v to si voli posebne može, ter jih obdaruje z zmožnostmi duševnimi in telesnimi, v posebni meri pa s sveto ljubeznijo. To so misijonarji, ki nosijo paganskim narodom Kristusa in njegovo zveličanje. Druzega ne poznajo ti junaki, kakor Kristusu darovati se za

zveličanje duš, kakor se je tudi On daroval za nas vse. Tudi ženske sodelujejo pri tem Božjem delu. To so redovnice raznih redov, koje učé med neverniki otroke, ali strežejo bolnikom.

Pogosto se vzdignejo razluteni pagani ter posekajo v krvavih progonih mlada drevesca, vsajena v vrt Božji, pa tudi one, ki so sadili in zalivali. t. j. pomorijo novokrščence in misijonarje. To pa je ravno mučeniški venec, po kojem je njih srce že davno koprnelo. Besede, koje je govoril Jezus apostolom: „Veselite se in radujte, kajti vaše plačilo je veliko v nebesih“, veljajo tudi njim.

Te borilce za kraljestvo Kristusovo pa podpiramo tudi mi, ako pobožno molimo drugo prošnjo in ako darujemo kako miloščinjo za misijone ali za sv. Očeta. Vsi ti mili darovi se obračajo za vzdrževanje katoliških misijonov. Zelo ginljiva so misijonska poročila, kakor jih donaša glasilo misijonske družbe Sijonske „kath. Missionen“ iz daljnih paganskih držav. Zanimalo bode torej tudi pobožne Slovence, ki podpirajo misijonarje z molitvijo in milodari, ako izvejo kaj iz misijonskih dežel.

Ravno imenovani list poroča, da so imeli meseca majnika preteklega leta na Kitajskem misijonski škofje svoj cerkveni zbor. Kitajsko cesarstvo, katero leži v izhodnji Aziji, je samo brez onih dežel, katero so kitajskemu cesarju pokorne, skoro tako veliko, kakor polovica Evrope. Prebivalcev pa ima več, kakor cela Evropa. Evropa ima okoli 230 milijonov ljudi; Kitajsko pa 250 milijonov. Cesarstvo je razdeljeno v 17 dežel. Iz sedmih in to srednjih dežel zbrali so se škofje v Hankeju. Bilo jih je ednajst. Med njimi so svetni duhovniki, pa tudi redovniki iz raznih redov; frančiškani, lazaristi, jezuitje, avgustinci in drugi.

Škofje misijonskih dežel se imenujejo apostolski vikarji, t. j. namestniki, akoravno imajo škofovi red in škofovske oblasti. Oddelek pa, tisti, ki je vikariju za delokrog odločen se ne imenuje škofija, ampak vikarijat. Ti višji pastirji na Kitajskem so rojeni Evropejci, Francozi, Italijani in drugi, ki so se bili v Rimu, ali pa v Parizu za misijone pripravili. Iz lepega pisma, koje so povodom svojega zbora poslali v Evropo, povzememo naslednje.

Štejemo si v dolžnost, pravijo, izreči srčno zahvalo vsem tistim, ki podpirajo misijone. Dobrotniki so naši in podporniki. Zastopamo tukaj okoli 160 milijonov duš — torej toliko, kolikor jih je v celi državi avstro-ogerski, francoski, nemški, španski, italijanski vkup. Vse te bi morali pripeljati k spoznanju resnice. Med njimi je še le samo 170 tisoč kristijanov — torej še niti za polovico naše lavantinske škofije.

Razsejani pa so kristijani po raznih vikarijatih različno. V ednem se štejeta na tisoč paganov po dva kristijana. V šestih drugih vi-

karijatih pride na tisoč prebivalcev samo po eden kristijan. Trije štejejo na 2 ali 3 tisoč nevernikov ednega; zadnji vikarijat, še le ustanovjen, pa na 80 tisoč paganov ednega kristijana. Razumeva se, kako daleka pota morajo imeti duhovniki do teh tako raztrošenih kristijanov.

Te številke, tako nadaljujejo škofje, kažejo dosti jasno, koliko dobrega se da na Kitajskem storiti. V nobeni deželi ni skoro toliko duš, ki bi ječale v temi in neveri, kakor tukaj. Akoravno pa je število kristijanov tako ubogo vendar le napreduje. Posebno od zadnjih 40 let sem imajo misijoni tukaj veselo življenje. Vse nekedanje postaje so se obnovile, in veliko novih se je ustanovilo. Uspehi naši sicer niso toliki, kakor so želje, vendar pa upamo, da bodo gotovi in čedalje večji. Prav dobri so cerkveni zbori za naše delovanje; tu si svoje moči združujemo, in združene noči so zdatnejše. Strašilo bi nas sicer lahko, ko bi le samo človeški mislili, naše malo število. Samo 250 duhovnikov nas je, Evropejcev in domačih, in morali bi 160 milijonov nevernikov sprebrniti in 170 tisoč kristijanov v veri ohraniti. Pa vse to nam nikakor ne jemlje poguma, ampak nas le uči v Boga zaupati, ki nas je poslal, in ki je edini naša moč. Blagoslovljamo vse, ki nas podpirajo, ter prosimo Boga, naj jim vse njih dobrote tisočkrat povrne.

Dopisi.

Iz Celja. (Izredno veselje.) Tudi tukaj smo slovesno obhajali 25letnico Njih ekscelencije, premilost. gospoda knezoškofa Jakoba Maksimilijana. Dne 18. prosinca ob pol devetih imele so namreč učenke zasebne dekliske šole pod vodstvom šolskih sester slovesno božjo službo z dvema blagoslovoma in zahvalnico, katero je služil prečastiti g. Ivan Krušič duh. svet. in prof. na c. kr. gim. Pol ure popred vabil je zvonov glas verne ovčice v božji hram, kamor je hitela o pravem času cela vrsta šolaric iz poslopja šolskih sester za svojo zastavo. Iz vanredno veselje bralo se je na obrazu vsakej izmed njih. Kaj bi tudi ne? Saj obhaja danes njih najblažji dobrotnik, premilostljivi in prevzvišeni gospod knez in škof svojo 25letnico škofovskega posvečenja, Njih ekscelencija ki so pred devetimi leti šolske sestre kot učiteljice jim poslali blagovolili, kojim so iz celega srca udane, ter z največjim veseljem sprejemajo njihove lepe nauke. Pa ne samo to! Da je tako rekoč iz pustih tal prirastlo krasno poslopje, kjer z nekakim ponosom vhaajo in izhajajo dan za dnevom pridobivat si potrebnih znanosti, čegave zasluge so to? Zatorej so pa tudi s pobožno sklenjenimi ročicami pri tej svetej

daritvi goreče molile k Bogu, da naj nam prevzvišenega gospoda knezoškofa še mnogo, mnogo let ohrani, ter jim obilno vse dobrote poplača. Tihe vzdihne vročih molitvic spremljevalo je milodoneče petje nekaterih učenk pred božji tron. Vse, vse pa je navdajal čut sladke ljubezni in otroške udanosti, kateri osrečuje vsako verno ovčico pri spominu na toliko blazega in ljubeznjivega višjega pastirja, kakor so nam Njih ekscelencija, premil. knezoškof; zatorej pa hočemo tudi vsaki čas z vso gorečnostjo prositi: Oče naš, kateri si v nebesih! ohrani, krepki in vodi nam Njih ekscelencijo po z ročicami stlani poti mnogo, mnogo let, v našo neizrekljivo srečo in blagor!

Od sv. Ane v Slov. gor. (Lurška mati božja.) [Konec.] Slavolokov je bilo 5, okrašenih z lepimi trobojnicami in z napisi vzetimi večinoma iz besed Marijinih do male Bernardike: „Moli za grešnike!“ „Pokoro, pokoro, pokoro!“ „Jaz sem brezmadežno spočetje!“ Dalje: „Lurška Mati božja, prosi za nas!“ „Zdrava, zdrava, zdrava Marija!“ „Slava Mariji, prečisti devici!“ „Bodi česčena, nebeška gospá!“ „Slava slovenski duhovščini!“ Gotovo primerni napisi! — Zvečer so fantje v čast Lurški materi božji užgali lep kres. Drugi dan v nedeljo, dne 18. sept. popoldne so pa blagoslovili kapelico preč. g. J. Tutek, kanonik pri sv. Lenartu. Zraven so še bili sledeči čč. gg. Jos. Kukovec, župnik pri sv. Andreju; č. g. dr. A. Suhač, žup. in č. g. Dav. Jurkovič, kaplan pri sv. Ani; č. g. Iv. Bohanec, kaplan pri sv. Lenartu in jeden čast. bogoslovec. Ljudstva se je trlo ondi čez 2000. Po blagoslovu so preč. g. kanonik v kratkem in primernem govoru razložili čudovite Lurške dogodbe, potem so na srce pokladali, izlasti odrastli mladini v prav mičnih izgledih nekatere dolžnosti. Svarili so pred sedajnimi pregrehami, izlasti nas je veselilo, da so ponočnim rogoviležem in nemirnežem povedali izgled, ki je gotovo marsikateremu šel v — srce. Pridiga je bila ginljiva, mnogi so dejali, da je ne bodo lahko pozabili, izlasti ker je bila govorjena od takó častitega starčka. Zatoraj lepa hvala za — opomine! — Potem smo v gostoljubni hiši g. M. Kukovca se v noč prav pošteno veselili in mnogo katero besedo rekli. Tudi pevalo se je prav lepih pesmi. G. Kukovcu se pa zahvaljujemo, da je spolnil obljubo, katero je o boleznih storil in nam pripravil to veliko duhovno veselje. H koncu zakličem gromovito: „Lurška mati božja prosi za nas!“ V.

Iz Šentpetra pod sv. gorami. (Sv. misijon.) Koliko duš se je po misijonih otelo že pogubljenja, sam Bog vé in razodelo se bo tudi nam enkrat onkraj groba. Kedar je misijon lahko se reče: Takej fari ponuja Bog največo milost, namreč — spravo svojo in prijaznost.

Vsakdanje pridige in molitve, vzgledi obilne pobožne množice, celo pogled na misijonarje, ki na prižnici in spovednici brez lastnega dobička z duhom in telom nevtrudno delajo — vse to napravljaja na grešno srce nepopisen vtis. Marsikateri, v katerem se je mislilo, da je nepoboljšljiv in izgubljen, pride ob misijonu do izpoznanja dušne svoje zmote in zaslepljenosti; dobri kristijan pa se v dobrem bolj vtrdi in vkrepi. Radi tega so nevtrudljivi naš vlč. g. župnik, duh. svet. in zlatomašnik Martin Sevnik priskrbeli izročeniim svojim faranom sv. misijon, katerega so pri nebrojnej množici vernega ljudstva in iz sosednje Hrvaške od 23. nov. do 4. dec. l. l. vodili preč. gg. trije misijonarji od sv. Jožefa pri Celji. Sv. misijon je v resnici studenec božjega blagoslova za grešni svet; velevažna naprava poduka in izpreobrnjenja. Kjer se je šopirila prej nejevera, razuzdanost, nepokorščina — tam klije po misijonu trdna vera, čistost, ljubezen in božji mir. Zakonski spoznajo bolj zakonske svoje dolžnosti, stariši imenitnost krščanske odgoje otrok, otroci četrto božjo zapoved, mladeniči in deklice široko cesto pogubljenja, po kateri hodijo. Prav ima torej sv. Alfonz Lig., ki pravi: V resnici bi bil večji čudež, ko bi se grešnik poslušajoč ob misijonskem času resnice sv. vere ne spreobrnul, kakor če se spreobrne. Zatorej premnogi, ki se ga udeležijo, grešnemu znanju dajo na vselej slovo, škodo poravnajo in z najhujšimi sovražniki roko si podajo in tako kál greha v srcu zatró. Mnogi, ki že leta in dni niso spovedi opravili, ob misijonu se resnično spovedó. Kar pa je največ vredno, da se toliko in toliko nevrednih spovedi in božjeropnih obhajil popravi. Ljudje po izbornih govorih oo. misijonarjev pretreseni in ginjeni, jim kaj lahko razkrijejo neznanе srčne rane — zamolčane grehe razodenejo. O resničnosti teh besed pričal se je lahko vsak, kdor je poznal nejeverne Tomaže naše župnije pred misijonom in njih ugovore. Ali po par pridigah trlo se je še ljudi in spovednice bile so oblegane od zore do mraka skesanih Petrov in ihtečih Magdalen. Spoznali so, da veljajo morebiti še tudi njim besede Jona preroka Ninivljanom: „Še 40 dni in mesta Ninive bo konec“. Brez jedi po celi dan in vso noč prečuli so nekateri v molitvi in premišljevanju. V cerkvi vzorno obnašanje, zunaj cerkve blagodejni mir in tihota! Ginjenost pa dospela je vrhunec, ko so v nedeljo 4. dec. ob dveh popoldne domači mladeniči vzdignili blagoslovljen sv. misijonski križ z drugačnim hrepenenjem od Judov na gori Kalvariji. Med nebrojno množico, ki je šla moleč in pojoč za križem: „O sv. Križ življenja luč, sv. Križ nebeški ključ!“ nisi videl suhega očesa. In zdaj ne vidiš človeka, ki bi mimogredé pred sv. Kri-

žem malo ne pokleknil in pomolil. Sosebno si ne moreš zatreti solzá, ko vidiš šolarje z nekim nepopisnim veseljem dirjati proti Tistemu, ki je rekel: „Pustite otročiče k meni, kajti takih je nebeško kraljestvo“. Sklenjene nedolžne ročiče in neomadežano srce obvarovale bodo gotovo naše vinske kraje strašne božje šibe in kazni — vedno dalje in dalje se razprostirajoče trsne uši — če bodo tudi odrasli strašnej kletvi in onečaščenju Gospodovih dni vsaj enkrat dali slovo. „Kdor do konca stanoviten ostane, bo zveličan.“

Iz Keblja. (Stoletnica, sv. misijon.) Šestega grudna preteklega leta je minulo sto let, ko je bila Čadramska podfara sv. Marjete na Keblju v kuracijo povzdignjena. Prvi kurat je bil Matevž Kokol, ki je kuracijo leta 1788 nastopil in tukaj pastiroval do smrti l. 1810. Tako je že nad sto let stara kuracija Kebljska, pa ni še bilo nikoli jednake slovesnosti tukaj, kakor v preteklem letu. Trije preč. očetje od sv. Jožefa blizo Celja so imeli od 7. do 14. grudna sv. misijon v osmini brezmadežnega spočetja preblažene Device Marije. Z nevtrudljivo, pobožno gorečnostjo so nam oznanjevali božjo besedo, ki je morala vsako, še tako kamenito srce omečiti. Hitro po prihodu, dne 7. grudna popoldne so pričeli sv. misijon in že tedaj je bila skoraj polna cerkev ljudi. Marljivo so se vdeleževali vsi domači župljani redke pobožnosti. Kdor je le eno pridigo slišal, je skrbel, da ni več katere zamudil. Glas, da je tukaj sv. misijon, je ljudi tudi iz sosednih župnij semkaj privabil tako, da je bila cerkev pol premala. Postavil se je tudi krasno izdelan misijonski križ z razpelom, ki ga je izdelal znani Purger v Grödenu na Tirolskem. Srčno se zahvalujemo ljubeznjivim, preč. gospodom Lazaristom za brezplačni trud, kakor tudi najbližjšima sosedoma preč. gospodu Čadramskemu in Tinjskemu župniku, ki sta veliko k tej svečanosti pripomogla. Bog plati! S presrečno hvaležnostjo! Kebljski župljani.

Raznoterosti.

(Vatikanska razstava.) Dne 6. januarja 1888 se je odprla v Rimu vatikanska razstava milih darov in vezil, katera so verniki iz vseh krajev in dežel poslali preljubljenemu očetu zlatomešniku v znamenja spoštovanja udanosti in otroške ljubezni. Tudi iz naše škofije je bilo že v začetku meseca oktobra poslanih sedem zabojev v različno cerkveno obleko in pripravo, ki se je v Vatikanu na ogled postavila, potem pa se bode razdelila misijonarjem po raznih deželah.